

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

NÁRODNÍ AKČNÍ PLÁN BOJE PROTI TERORISMU AKTUALIZOVANÉ ZNĚNÍ PRO LÉTA 2007 – 2009

PRAHA 2008

U S N E S E N Í

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 11. února 2008 č. 129

k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009

V l á d a

I. schvaluje Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009 obsažený v části III. materiálu č. j.: 114/08 (dále jen „Akční plán“), s úpravou podle připomínky vlády;

II. u k l á d á

1) předsedovi vlády, ministrům vnitra, financí, spravedlnosti, dopravy, zahraničních věcí, průmyslu a obchodu, zdravotnictví a školství, mládeže a tělovýchovy, ministryni obrany, předsedovi Rady Českého telekomunikačního úřadu, předsedkyni Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, ředitelům Bezpečnostní informační služby a Národního bezpečnostního úřadu a guvernérovi České národní banky rozpracovat úkoly vyplývající z Akčního plánu uvedeného v části III materiálu č. j. 114/08, v rámci jimi řízeného orgánu do jednotlivých konkrétních kroků s termíny plnění,

2) předsedovi vlády, ministrům vnitra, financí, spravedlnosti, dopravy, zahraničních věcí, průmyslu a obchodu, zdravotnictví a školství, mládeže a tělovýchovy, ministryni obrany, předsedovi Rady Českého telekomunikačního úřadu, předsedkyni Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, ředitelům Bezpečnostní informační služby a Národního bezpečnostního úřadu a guvernérovi České národní banky informovat ministra vnitra podle potřeby, nejpozději však do 30. června 2009 o plnění úkolů vyplývajících z Akčního plánu v rámci své věcné působnosti.

3) ministru vnitra

a) sledovat úroveň protiteroristických opatření v České republice a Akční plán podle potřeby vyhodnocovat a aktualizovat.

b) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;

III. doporučuje hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy a starostům obcí s rozšířenou působností podílet se v rámci své věcné působnosti na plnění úkolů obsažených v Akčním plánu.

Provedou:

předseda vlády,
ministři vnitra, financí, spravedlnosti, dopravy, zahraničních věcí,
průmyslu a obchodu a zdravotnictví, školství, mládeže a tělovýchovy
ministryně obrany,
předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu,
předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
ředitel Bezpečnostní informační služby a Národního bezpečnostního úřadu
guvernér České národní banky.

Na vědomí:

hejtmani, primátor hlavního města Prahy, starostové obcí s rozšířenou působností

OBSAH

- Ohrožení terorismem: Aktuální situace ve světě a v České republice.
- Základní principy boje proti terorismu.
- Mezinárodní kontext protiteroristického úsilí České republiky.

- Oblast č. 1: Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti.
- Oblast č. 2: Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a životního prostředí.
- Oblast č. 3: Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů.
- Oblast č. 4: Zahraničně-politické směřování České republiky v oblasti boje proti terorismu.

OHROŽENÍ TERORISMEM: AKTUÁLNÍ SITUACE VE SVĚTĚ A V ČESKÉ REPUBLICE

Terorismus zůstává, vedle organizovaného zločinu, živelních mimořádných událostí, průmyslových havárií, sociálních konfliktů a hospodářských nebo ekologických rizik, jednou ze zásadních bezpečnostních výzev současného světa. Zhoršená mezinárodně-bezpečnostní situace, která se datuje od útoku na Spojené státy americké ze dne 11. září 2001, stále trvá. Nový rozměr ohrožení v dané souvislosti představuje perspektiva zneužití chemických, biologických, radiologických látek a jaderných materiálů teroristy, stejně jako prostor, který terorismu otevírají moderní informační a komunikační technologie.

Ačkoli se území České republiky zatím nestalo dějištěm žádné akce, označitelné za teroristický útok klasického charakteru, tedy politicky motivovaného násilí, jehož cílem je (vedle přímých obětí a škod) vyvolání atmosféry strachu ve společnosti, **riziko uskutečnění takového útoku se trvale zvyšuje.** To je zřejmé i v kontextu teroristických útoků, respektive odhalených pokusů o útok, jejichž dějištěm je se stále se zkracující frekvencí řada jiných evropských zemí.

- Česká republika je ze strany mezinárodního terorismu vnímána jako země, aktivně zapojená do současné fáze celosvětového protiteroristického úsilí – a tím pádem i jako potenciální terč.
- To potvrzuje i případ ohrožení bezpečnosti České republiky ze strany mezinárodního terorismu, ke kterému došlo na přelomu září a října roku 2006. Bezpečnostní složky České republiky obdržely závažnou informaci o možné přípravě teroristického činu na území České republiky. Informace byla vyhodnocena jako mimořádně závažná. Proto byla podniknuta nezbytná opatření k eliminaci rizik vyplývajících z této hrozby, včetně přijetí mimořádných bezpečnostních opatření na území hlavního města Prahy.
- Pravděpodobně největším rizikem z pohledu terorismu je fakt, že Česká republika je nejen tranzitním místem, ale i prostorem pro krátkodobý pobyt osob podezřelých z napojení na "radikální" respektive teroristické skupiny, jejich podpůrné organizace nebo pro jednotlivce s tzv. radikálním zaměřením. Od roku 2001 bylo v zahraničí odsouzeno nebo zadrženo několik desítek osob, podezřelých z teroristických trestných činů, které získaly víza České republiky, respektive použily Českou republiku k cestě do jiných zemí, kde se zapojily do nezákonné činnosti. Takové zjištěné skutečnosti jsou vždy předmětem dalšího operativního rozpracování na území státu i v rámci mezinárodní spolupráce.
- Podcenit nelze ani možné případy ohrožení zájmů České republiky v zahraničí (zastupitelské úřady, personál vojenských misí atd.). Došlo již k útokům na cíle spojené s Českou republikou na území Iráku a Afghánistánu. V červenci 2005 jeden občan České republiky zahynul při teroristickém útoku v egyptském letovisku Šarm aš-Šajch.
- Ani České republice se nevyhnuly incidenty, spojené se zneužitím či narušením internetového bankovníctví. Je třeba zajistit, aby nedocházelo k těmto, ale i jiným formám zneužití informačních a komunikačních technologií, souvisejícím s terorismem.
- Nepřehlédnutelným rizikem je i perspektiva možné radikalizace ryze "domácích" extremistických skupin z obou křídel politického spektra.
- Ačkoli se nejedná o téma přímo spojené s terorismem, pro Českou republiku je značně znepokojující občasný výskyt incidentů, jejichž podstatou je použití nebo výhrůžka použití výbušnin (ale i chemických a biologických látek) při akcích kriminálního charakteru ("vyřizování účtů" mezi zločineckými skupinami, případy vydírání, adresované státu respektive jiným veřejným nebo soukromým subjektům).

Na základě výše uvedených důvodů zůstává boj proti terorismu jednou z priorit bezpečnostní politiky České republiky a **naše země se musí na možnost otevřeného střetu s terorismem soustavně připravovat.**

ZÁKLADNÍ PRINCIPY BOJE PROTI TERORISMU

Boj proti terorismu je třeba chápat globálně. V současném světě jsou všechny oblasti života navzájem velmi úzce propojeny. Země, kde se odehraje teroristický útok, tuto skutečnost pocítí na odlivu zahraničních turistů a investic i v rozkolísání svého hospodářství jako celku. Právě Česká republika, jako země, v jejíž ekonomice sehrává velkou roli zahraniční obchod a cestovní ruch, se musí důkladně připravovat na všechny možnosti, které by pro ni domácí či mezinárodní vývoj v bezpečnostní oblasti mohl znamenat.

Prostřednictvím vyhodnocení plnění aktuálního znění Národního akčního plánu boje proti terorismu byly soustředěny nové náměty, související s možností zvýšení bezpečnosti České republiky před ohrožením terorismem. Přitom je třeba zajistit, aby se klíčové aspekty protiteroristické agendy nezačaly řešit až v případě bezprostřední hrozby či vypuknutí konkrétního incidentu.

Opatření pro boj s terorismem musí být pojata jako vzájemně propojený soubor kroků, věnovaných klíčovým aspektům dané problematiky. Z tohoto důvodu je Národní akční plán boje proti terorismu zaměřen na následující oblasti:

- Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti.
- Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a životního prostředí.
- Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů.
- Zahraničně-politické směřování České republiky v oblasti boje proti terorismu.

Přitom je třeba se soustředit na opatření, která se skutečně týkají boje proti terorismu. Ačkoli se řada kroků, zaměřených na zvýšení bezpečnosti obyvatel, území a zájmů České republiky před terorismem, pozitivně promítla i v mnoha dalších oblastech (boj proti organizovanému zločinu, včetně obchodu s drogami, zbraněmi a lidmi; boj proti korupci a závažné hospodářské trestné činnosti; boj proti šíření zbraní hromadného ničení), bylo rozhodnuto z aktualizovaného textu Národního akčního plánu vypustit problematiku, které jsou s bojem proti terorismu spjaty jen okrajově.

Důraz je přitom kladen na vyváženost mezi jednotlivými oblastmi, kterými se Národní akční plán boje proti terorismu zabývá (zejména co se týče poměru mezi "preventivními" a "represivními" aspekty problematiky).

Bezpečnostní složky České republiky vnímají jak odpovědnost za ochranu veřejnosti před terorismem, tak nepouštějí ze zřetele otázku ochrany soukromí obyvatel státu. **Každé jednotlivé opatření, uvedené v tomto dokumentu, klade důraz na vyváženost dvou stěžejních hodnot, kterými je bezpečí a svoboda jednotlivce.**

Česká republika rozhodně není zemí, která by usilovala o zneužití problematiky boje proti terorismu k omezení principů právního státu. Boj proti terorismu nesmí být koncipován tak, aby v souvislosti s ním docházelo k ohrožení základních práv a svobod občanů, například prostřednictvím nedostatečně odůvodněného, respektive plošného, zpracování jejich osobních údajů.

Veškerá protiteroristická opatření, ke kterým bude v České republice přistupováno, budou od samého počátku důsledně studována z hlediska jejich dopadu na oblast základních lidských práv a svobod. I z tohoto důvodu byl Národní akční plán boje proti terorismu v rámci připomínkového řízení předmětem **veřejné diskuse**, během níž se k jeho obsahu mohl vyjádřit každý, kdo o to projevil zájem.

MEZINÁRODNÍ KONTEXT PROTITERORISTICKÉHO ÚSILÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika trvale posiluje svou bezpečnostní spolupráci se státy, které terorismu úspěšně vzdorují, ve snaze poučit se z jejich postupů.

Důležitým aspektem takto chápané mezinárodní spolupráce a výměny informací je zapojení se do aktivit probíhajících po linii Evropské unie. Mezi klíčové aspekty boje proti terorismu a další závažné trestné činnosti, které Unie aktuálně řeší, respektive považuje za nutné v blízké budoucnosti řešit, patří následující témata, promítající se v určité míře i do obsahu Národního akčního plánu boje proti terorismu, například:

- Zkvalitnění výměny a sdílení informací na vnitrostátní úrovni. Překlenutí stavu, kdy ve členských zemích neexistují mechanismy, důsledně propojující konkrétní agentury, zabývající se určitými aspekty boje proti terorismu.
- Systematické využívání existujících mechanismů a možností mezinárodní výměny informací mezi institucemi v rámci jednotlivých členských zemí.
- Výměna informací a zpravodajských poznatků mezi členskými zeměmi a Europolem.
- Intenzivnější využívání analytických kapacit Europolu ze strany členských zemí Unie.
- Omezení prostoru pro zneužívání neziskového sektoru ze strany financování terorismu.
- Omezování prostoru pro zneužívání výbušnin teroristy. Snahy o omezování zneužívání Internetu pro umístění návodů na přípravu improvizovaných zbraní.
- Aktivity v oblasti integrace cizinců (studie, semináře, výzkumné aktivity).
- Celé spektrum úkolů v oblasti ochrany kritické infrastruktury a ochrany před zneužitím chemických, biologických, jaderných a nukleárních látek teroristy.
- Větší zapojování nestátních provozovatelů sítí kritické infrastruktury do procesů vytváření bezpečnostních plánů a jejich napojování na kanály pro komunikaci s bezpečnostními složkami.
- Zintenzívnění aktivit v oblasti národního i unijního bezpečnostního výzkumu.
- Další prohloubení aktivit v oblasti boje proti zneužívání Internetu („Check the Web“ a další).
- Vyšší standard spolupráce mezi útvary rychlého nasazení (iniciativa Atlas).
- Zvýšení počtu přeshraničních cvičení orgánů krizového řízení, zvyšujících připravenost a schopnost orgánů členských zemí při odstraňování následků teroristických útoků.
- Zapojení členských zemí do mezinárodní spolupráce mimo prostor Unie (spolupráce se Spojenými státy americkými, Ruskou federací, zeměmi Západního Balkánu, Blízkého východu a severní Afriky atd.).
- Finanční a technická pomoc třetím zemím.

S některými aspekty navrhovaných dokumentů se Česká republika může v obecném duchu ztotožnit. Řada zmíněných aktivit nicméně vyžaduje hlubokou vnitrostátní meziresortní a mezinárodní diskusi.

Úroveň naplňování jednotlivých oblastí ze strany členských států Evropské unie bude předmětem druhého kola tzv. „protiteroristických hodnotících misí“. Hodnocení České republiky se očekává ve druhé polovině roku 2009, tedy právě v době další aktualizace Národního akčního plánu boje proti terorismu. Oba vyhodnocovací procesy (národní i unijní) tedy bude možné ústrojně skloubit.

OBLAST Č. 1:

ZLEPŠENÍ KOMUNIKACE A SPOLUPRÁCE MEZI SUBJEKTY, ZAPOJENÝMI DO BOJE PROTI TERORISMU A ZKVALITŇOVÁNÍ PODMÍNEK PRO VÝKON JEJICH ČINNOSTI

- *Jedním ze základních předpokladů úspěšného boje proti terorismu je schopnost bezpečnostních složek včas získávat informace o záměrech a aktivitách teroristických struktur.*
- *Přitom je třeba brát v potaz současnou úroveň moderních technologií, které jsou v masovém měřítku zneužívány zločineckými strukturami, včetně teroristů.*
- *Trvale se vyvíjející bezpečnostní prostředí musí v celém procesu sehrávat zejména **preventivní roli**, umožňující, aby případné teroristické aktivity (příprava útoků) byly odhaleny v zárodku.*
- *Klíčovým předpokladem úspěšného boje proti terorismu (ale i jiným formám zločinu) je proto operativní a rychlá výměna informací a spolupráce mezi zainteresovanými (zejména zpravodajskými a policejními) složkami doma i v zahraničí.*
- *Vedle konkrétních aktivit organizační, legislativní či technické povahy je třeba zdůraznit, že těžištěm zpravodajské či policejní práce v oblasti boje proti terorismu jednoznačně zůstává získávání **aktuálních informací zevnitř prostředí rizikových skupin**. Tento proces nemůže být založen pouze na využívání technických prostředků, ale zůstane vždy v rozhodující míře doménou přímé operativní činnosti, prováděné v zájmových oblastech či komunitách.*
- *Ačkoli situace v České republice je v dané oblasti relativně uspokojivá, existují určité rezervy, které je potřeba překlenout.*

1.1 V České republice existuje řada platform, zabývajících se konkrétními aspekty boje proti terorismu, mezi jejichž členy existuje množství formálních a neformálních vazeb (včetně Bezpečnostní rady státu a jejího Výboru pro zpravodajskou činnost, Společné zpravodajské skupiny, Kolegia ředitelů zpravodajských služeb a Pracovní skupiny koordinátora zpravodajských služeb). Existence těchto subjektů je jednoznačně pozitivní a přínosná, avšak současný stav nelze považovat z řady důvodů za dostačující (nejedná se o permanentní tělesa; informace, které se v jejich rámci prezentují, nejsou zdaleka komplexní, ale výběrové; nedochází zde ke společné analýze informací ani ke společné formulaci koncepcí a plánů budoucí činnosti; nejedná se o apriori proaktivní platformy; informační toky jsou někdy pouze jednosměrné).

Na fungování jmenovaných subjektů, je proto třeba navázat a **vytvořit mechanismus, který by umožňoval nepřetržitou spolupráci a výměnu operativních informací mezi zpravodajskými službami a policejními složkami o možném ohrožení teroristickým útokem či o podezřelých osobách či skupinách.**

Tento požadavek do značné míry reaguje na aktuální požadavky, týkající se bezprostředně probíhající výměny informací ze strany Evropské unie (vyjádření protiteroristického koordinátora, vyzdvihující nutnost efektivního vnitrostátního sdílení a výměny informací, souvisejících s bojem proti terorismu, související se závěry hodnotících misí Evropské unie¹) nebo Spojených států amerických (výměna dat o cestujících v letecké dopravě).

Zvolené řešení musí být účinné, rychlé a levné. Požadovaný postup by s ohledem na stávající právní rámec v České republice v krátkodobém horizontu nutně nemusel vyžadovat žádné legislativní změny (ačkoli určitý legislativní vývoj může být pro splnění úkolu nutný).

Cílem celého procesu je:

- Odstranění existujících duplicit, lepší dělba práce a celkové zefektivnění činnosti protiteroristických expertů v České republice.
- Alespoň dílčí provázání informačních systémů, existujících v rámci daných subjektů.
- Docílení toho, aby se informace, vztahující se k problematice terorismu, co nejvíce účelně shromažďovaly a efektivně zpracovávaly a analyzovaly, včetně možnosti vytvoření společné databáze a vyhodnocovacího systému (společný "poznatkový fond").
- Co nejúčelnější sdílení personálních a technických kapacit zainteresovaných institucí, a tím i dosažení úspor v rámci státního rozpočtu.
- Sdílení kapacit jednotlivých subjektů (překlady textů, výsledky aplikovaného výzkumu atd.).
- Zlepšení mezinárodní spolupráce a výměny informací, souvisejících s bojem proti terorismu, včetně vytvoření jednotného komunikačního kanálu, který by odstranil dosavadní případy nejednotné komunikace mezi Českou republikou a konkrétními zahraničními protějšky (různé instituce v některých případech podávají vzájemně nekompatibilní stanoviska, označovaná za oficiální stanovisko České republiky k určité problematice).

Obdobné zadání bylo v řadě dalších zemí světa řešeno prostřednictvím vytvoření stálé koordinační platformy, v jejímž rámci byla následně zahájena soustavná společná analýza a vyhodnocování informací o teroristických hrozbách jak ze strany policie, tak ze strany zpravodajských služeb.

Takový postup zvolily nejen větší země nebo země, kde došlo k teroristickým útokům, ale jedná se o všeobecně použitelný model. Příkladem může být Národní protiteroristické středisko ve Spojených státech amerických (NCTC), Společný protiteroristický výbor ve Spojeném království (JTAC), ale i řada dalších subjektů v mnoha zemích světa (Francie, Německo, Švédsko, Austrálie, Malta atd.).²

¹ Tématu se budou věnovat i specializované semináře, pořádané po linii Evropské unie.

² Na první pololetí 2008 se v Praze, ve spolupráci s velvyslanectvím Spojených států amerických, plánuje uspořádání semináře, na kterém by zástupci zahraničních platform představili řešení, která se v jejich zemích osvědčila.

Zároveň je třeba zmínit skutečnost, že v rámci Ministerstva vnitra již funguje Koordinační centrum pro otázky migrace (za účasti zástupců zpravodajských služeb) a o určitých organizačních krocích se uvažuje i v souvislosti s aktivitami v oblasti boje proti kybernetickým hrozbám (*viz úkol 2.3*). Bylo by proto nesystémové, pokud by se v souvislosti s tak závažnou problematikou, jako je boj proti terorismu, zavedení obdobného modelu dále odkládalo.

Jedná se o úkol natolik významný, že je třeba jej co nejrychleji rozpracovat do co nejkonkrétnější roviny, s důraznějším akcentem odpovědnosti jednotlivých zainteresovaných subjektů. Od tohoto úkolu se budou odvíjet další činnosti, a to nejen v preventivní oblasti, ale i v případě, že k teroristickému útoku skutečně dojde.

Termín: 30. červen 2008 (analýza existujících duplicit; vytvoření podrobného harmonogramu konkrétních kroků, subjektů odpovědných za jejich plnění a způsobu jejich financování); kontrolní termíny: 31. prosinec každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: předseda vlády, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zahraničních věcí, zpravodajské služby České republiky, Úřad pro ochranu osobních údajů, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: vytvoření mechanismu (platformy) pro trvalou operativní spolupráci; spektrum aktivit, které budou touto cestou provozovány.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: zatím nelze stanovit (bude upřesněno v souvislosti s rozpracováním plnění úkolu do 30. června 2008).

1.2 Pravomoci zpravodajských a policejních složek v České republice v oblasti boje proti terorismu, jsou, a to nejen ve srovnání s jejich zahraničními partnery, relativně omezené.³ V reakci na teroristické útoky v nedávné minulosti přistoupila přitom řada zemí světa k revizi oprávnění příslušných bezpečnostních složek, jejichž cílem je účinnější postup proti terorismu.

- Stanovit principy boje proti terorismu přitom nelze bez pochopení rozdílů v činnosti policie a zpravodajských služeb a současně při pochopení skutečnosti, že obě tyto složky hrají v boji proti terorismu zásadní, rovnocennou a nezastupitelnou roli. Oprávnění policejních a zpravodajských složek se v ideálním případě doplňují navzájem a v součtu tvoří náležitou základnu pro účinný boj proti terorismu. Z toho vyplývá nutnost ústrojně dělby práce mezi policejními a zpravodajskými složkami v uvedené oblasti.
- V problematice terorismu hraje důležitou roli prevence. Právě tento aspekt spadá do kompetence zpravodajských služeb a dalších bezpečnostních složek. Jedním ze základních předpokladů úspěšného boje proti terorismu je schopnost zpravodajských služeb včas získávat informace o struktuře teroristických organizací, jejich aktivitách či o možnostech jejich podpory.
- Prostor pro spolupráci zpravodajských služeb s orgány činnými v trestním řízení je třeba vymezit co nejjednoznačněji, zejména s ohledem na aspekt "ochrany zdrojů" atd.
- Ze strany zpravodajských služeb musí docházet k nepřetržitému předávání informací policejním složkám o možném ohrožení tak, aby policejní složky měly reálnou možnost přijmout adekvátní opatření (bezpečnostní akce; operativní rozpracování či vedení trestního řízení proti konkrétním osobám). Nelze totiž zapomenout na skutečnost, že terorismus je třeba v první řadě chápat jako trestný čin, při jehož potírání sehrávají rozhodující roli orgány činné v trestním řízení. Za základní moment, kdy iniciativu jednoznačně přechází na stranu policejních složek, je třeba považovat situaci, kdy zpravodajská služba dojde k podezření vůči konkrétní osobě či osobám nebo získá poznatek o konkrétním ohrožení. Zde je třeba bezodkladně zahájit trestní řízení pro podezření ze spáchání trestného činu teroristický útok podle § 95 trestního zákona nebo trestného činu, který v dané souvislosti připadá v úvahu.

V daném kontextu, na základě objektivně se zhoršující mezinárodně-bezpečnostní situace a v souladu se zjištěnými požadavky bezpečnostních sborů je proto nezbytné **provést legislativní změny a další zpřesnění, týkající se oprávnění bezpečnostních složek, zapojených do boje proti terorismu**, a to zejména co se týče:

- Rozšíření oprávnění k získávání informací ze strany relevantních bezpečnostních sborů.
- Posílení informační a technické spolupráce bezpečnostních orgánů (zpravodajské služby, policejní sbory a další útvary nebo složky).
- Zajištění účinnější dostupnosti a zpřesnění podmínek použití některých vyšetřovacích technik v neodkladných případech (odposlech a záznam telekomunikačního provozu, získávání provozních a lokalizačních údajů telekomunikačního provozu).
- Vyřešení existujících nejasností ohledně poskytování provozních a lokalizačních údajů v rámci elektronického provozu zpravodajským službám.
- Zajištění poskytování informací z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby zpravodajským službám.
- Dořešení možnosti rušit síť elektronických komunikací.
- Dořešení praktické aspekty případů, kdy je z České republiky třeba vyhostit osoby cizí státní příslušnosti, šířící nenávist a podporující extremismus a terorismus.

³ Východiskem daného procesu je usnesení vlády ze dne 15. června 2005 č. 737, k Analýze rozsahu zákonných oprávnění zpravodajských služeb a Policie České republiky, potřebných pro plnění jejich úkolů při potírání mezinárodního terorismu. Dokument se velmi důsledně věnuje analýze stávající situace ve sledovaných oblastech v zahraničí, se zvláštním důrazem na země Evropské unie. Současný rámec legislativy, týkající se Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky, včetně jejich kontroly, vymezuje: zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon; zákon č. 141/1961, o trestním řízení soudním; zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 289/2005 Sb., o Vojském zpravodajství.

V uvedených aspektech je ze strany bezpečnostních složek České republiky nezbytná zdrženlivost. Na druhou stranu je nicméně třeba přizpůsobit se aktuálním trendům, kdy teroristické a jiné zločinecké struktury využívají celou řadu slabin, systémově příznačných pro každou otevřenou demokratickou společnost. Případy umožnění a zjednodušení přístupu k dalším osobním údajům pro potřeby boje proti terorismu přitom rozhodně nelze chápat jako plošnou aktivitu. Zpřístupnění osobních údajů lze umožnit pouze ve vymezených a jednoznačně vyargumentovaných případech.

Termín: 31. březen 2008: zhodnocení přijatých legislativních změn (po předložení návrhů zákona o Policii České republiky a návrhů novelizací souvisejících právních předpisů vládě); příprava návrhu dalších potřebných doplňujících legislativních úprav.

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Úřad vlády, zpravodajské služby České republiky, Úřad pro ochranu osobních údajů, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: vytvoření a vstup v platnost příslušných právních předpisů.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

1.3 V kontextu řešení úkolu 1.2 je třeba **řešit problematiku související s povinností provozovatelů serverů elektronické pošty a internetových serverů uchovávat a poskytovat potřebné údaje oprávněným orgánům** (příčemž se nejedná o obsah komunikace, ale o údaje, jako je odesílatel, adresát a doba odeslání zprávy). Podle platné právní úpravy, v souladu s regulačním rámcem ES pro elektronické komunikace, nejsou tito provozovatelé poskytovateli služeb elektronických komunikací, tj. poskytovateli služeb přenosu, nýbrž jsou poskytovateli služeb informační společnosti (tj. služby obsahu). Je třeba **zajistit, aby provozní a lokalizační údaje byli povinni předávat všichni provozovatelé serverů elektronické pošty a internetových serverů**, neboť existuje praxe neposuzovat tyto provozovatele jako poskytovatele služeb elektronických komunikací, nýbrž jako poskytovatele služeb informační společnosti. Takové povinnosti však v České republice nejsou žádným obecně závazným právním předpisem definovány ani upraveny, nejsou tedy stanoveny ani povinnosti jejich provozovatelů vůči bezpečnostním složkám (což omezuje možnosti bezpečnostních složek účinně bojovat proti terorismu a jiným formám závažné trestné činnosti). Výsledkem procesu nemusí být změna zákona o elektronických komunikacích (uvažovat lze například o novele zákona o některých službách informační společnosti).

Termín: 15. březen 2009.

Odpovědné orgány: Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, zpravodajské služby České republiky, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: vyřešení konkrétních aspektů problematiky.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: bude upřesněno, v návaznosti na aktuální vývoj a v souvislosti s překládáním případných navazujících samostatných materiálů.

1.4 V kontextu výše uvedených změn rozsahu oprávnění bezpečnostních sborů je nutné **vytvořit vhodný rámec kontroly zpravodajských služeb České republiky**. Přijetí nové úpravy kontroly zpravodajských služeb je podmínkou legislativního rozšíření oprávnění zpravodajských služeb nejen v boji proti terorismu.⁴ V souvislosti s řešením parlamentní kontroly zpravodajských služeb je nutné připomenout, že tato kontrola nebude kontrolou jedinou, ale pouze dalším článkem v systému kontrol již existujících.⁵

Termín: 30. červen 2008 (předložení návrhu zákona vládě).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, Úřad vlády, zpravodajské služby České republiky.

Indikátory plnění: předložení návrhu zákona vládě; případná další organizační opatření.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

⁴ Přijetí takového zákona předpokládá i ustanovení § 12 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky a ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

⁵ Na exekutivní úrovni zpravodajské služby podléhají kontrole vlády, která zároveň činnost zpravodajských služeb koordinuje a odpovídá za ni. Vláda je pak dle článku 68 odstavce 1 Ústavy České republiky odpovědná Poslanecké sněmovně. Soudní kontrola činnosti zpravodajských služeb spočívá zejména v obecné zásadě subjektivního práva osob na právní ochranu nezávislými a nestrannými soudy podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Možnost domáhat se svého práva je založena na příslušných procesně právních předpisech (např. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Soudní kontrola spočívá také v systému povolování užití zpravodajské techniky.

1.5 Česká republika dosahuje legislativně a organizačně dobré úrovně v oblasti boje proti financování terorismu a provádění mezinárodních sankcí naplňuje právní akty Evropských společenství a dalších mezinárodních organizací, jejichž právní předpisy a doporučení jsou pro Českou republiku závazné a jimiž jsou uvalovány sankce vůči konkrétním subjektům, podezřelým ze zapojení se do teroristických aktivit. Na tento stav je třeba navázat a **předložit návrh nařízení vlády, které stanoví sankce také státním příslušníkům členských zemí Evropské unie, kteří jsou spojeni s terorismem (tzv. "vnitřní teroristé")**.

Termín: 30. červen 2008.

Odpovědné orgány: Ministerstvo financí.

Indikátory plnění: vstup uvedeného nařízení vlády v platnost.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

1.6 V souvislosti s bojem proti trestné činnosti, včetně financování terorismu, je třeba řešit zjednodušení systému pro získání potřebných dat z bankovního sektoru. Bezpečnostní sbory jsou při zjišťování toho, zda je konkrétní zájmová osoba zapojena do finančních transakcí v rámci České republiky, nuceny oslovovat jednotlivé bankovní domy. Tato metoda je jednak zdlouhavá, jednak s sebou nese riziko vyžádání a zmaření vyšetřování (okruh osob, jež se mohou seznámit s požadavkem bezpečnostního sboru, je široký) a převedení konkrétních finančních prostředků do zahraničí. Dosavadní systém je zároveň možné charakterizovat nepřiměřenou cirkulací osobních či citlivých údajů k zájmové osobě. Počet bankovních účtů a finančních transakcí přitom v České republice trvale roste. Proto je třeba **zkvalitnit opatření České republiky v oblasti boje proti financování terorismu aktivitami, směřujícími ke zefektivnění systému dotazů a odpovědí do/z finančního sektoru**, pro potřeby příslušných státních orgánů (včetně Policie České republiky a zpravodajských služeb). Zefektivnění bude spočívat ve zjednodušení technického, respektive praktického přístupu oprávněných orgánů k těmto údajům. Tím bude zároveň zvýšena i ochrana požadovaných údajů od finanční instituce a osobních údajů konkrétní fyzické osoby. Systém nebude využíván pouze v případech podezření z financování terorismu, ale i v dalších případech, kdy je již dnes, případně by v budoucnu byl, dle platného práva policejní (či jiný) orgán k získání takových informací oprávněn.

Termín: kontrolní termín: 30. června 2008 (v první fázi bude vládě předložen materiál, popisující varianty možných řešení, respektive harmonogram dalšího postupu).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí, zpravodajské služby České republiky, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: dosažení meziresortní shody o dalším postupu; zahájení fungování uvedeného systému, zjednodušení přístupu oprávněných bezpečnostních orgánů k údajům v rámci finančního sektoru.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: bude upřesněno v rámci materiálu, připraveného do 30. června 2008; do té doby bude plnění úkolu uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

1.7 Na základě dosavadních zkušeností specializovaných policejních složek, není vždy snadné nalézt státní zástupce, kteří se orientují v problematice terorismu (například s ohledem na šetření případů podezření na financování terorismu) a organizovaného zločinu. V rámci státních zastupitelství je proto třeba **dotvořit organizační i institucionální předpoklady pro hlubší specializaci pro boj s organizovaným zločinem a terorismem** (případně stanovit jednoznačné a rychlé postupy určení dozorujících státních zástupců).⁶ Jedině tak bude možné výše uvedené situace řešit bez zbytečných prodlev. S daným procesem souvisí i nutnost **provádět pro soudce a státní zástupce školení, která by jim objasnila aktuální trendy a vhodné postupy v oblasti boje proti terorismu.**⁷

Termín: organizační kroky: 30. června 2008; zahájení školení: od 1. dubna 2008.

Odpovědné orgány: Ministerstvo spravedlnosti (Nejvyšší státní zastupitelství), Ministerstvo vnitra (Policie České republiky).

Indikátory plnění: vytvoření specializované organizační struktury; počet určených, respektive proškolených soudců a státních zástupců.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Ministerstvo spravedlnosti (Justiční akademie) pro daný účel požaduje cca 500 000,- Kč ročně nad rámec schváleného rozpočtu.

1.8 Objektivní skutečností je vzdělanostní deficit v rámci Policie České republiky, týkající se problematiky boje proti terorismu, který může například vést k tomu, že konkrétní policisté při běžném výkonu služby nesprávně vyhodnotí symptomy, které by při náležitém zhodnocení zakládaly podezření z přípravy teroristického činu. Z tohoto důvodu je třeba **zahájit vzdělávací program, věnovaný tématu rizik, spojených s terorismem a extremismem, určený pro střední a nižší policejní management**, odpovědný za plnění úkolů při ochraně zájmových objektů (potenciálně ohrožených terorismem), respektive za výkon služby během mimořádných opatření ve spojitosti s teroristickými hrozbami. Obsahem programu budou témata "bezpečnostní rizika v současném světě", "motivace potenciálních útočníků", "metodika identifikace podezřelých osob", "adekvátní reakce na případný útok" – viz **úkol 2.7** – atd.). Tyto vzdělávací aktivity bude, v konkrétních případech, možné rozšířit i s ohledem na jiné potenciálně zainteresované, veřejné i soukromé subjekty.⁸

Termín: trvale, kontrolní termín 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (Policie České republiky), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, zpravodajské služby České republiky, další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: počet proškolených osob; počet kursů (vzdělávacích aktivit);

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu, existuje potenciál materiálního přispění zainteresovaných soukromých subjektů.

⁶ Za účelem splnění úkolu byl v rámci Nejvyššího státního zastupitelství zpracován návrh novely vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů. Tento návrh byl v listopadu 2006 předložen Ministerstvu spravedlnosti.

⁷ Požadovaná aktivita je po linii Ministerstva spravedlnosti již nyní částečně plněna prostřednictvím probíhajících školení k tématům extremismu, rasismu, hospodářské a finanční kriminality aj. V souladu s návrhem Národního akčního plánu boje proti terorismu bude uvedený úkol aktualizován a koncipován jako samostatné téma v rámci přípravy a dalšího vzdělávání soudců a státních zástupců. Realizace těchto vzdělávacích akcí bude připravována ve vzájemné spolupráci mezi domácími a zahraničními specialisty.

⁸ Tento úkol je úzce propojen, respektive se může překrývat, s úkolem č. 3.1. (Překlenout aktuální rezervy bezpečnostních složek v oblasti personálního pokrytí agendy konfrontace s kriminogenním potenciálem uzavřených přistěhovaleckých komunit).

1.9 Jedním z technických aspektů boje proti terorismu (a organizovanému zločinu) je i monitorování rádiového spektra a kontrola dodržování podmínek stanovených pro provoz rádiových zařízení, včetně zjišťování informací o nepovolených vysílacích rádiových zařízeních a o zdrojích rušení provozu povolených vysílacích rádiových zařízení. V České republice je z tohoto důvodu třeba **podpořit dobudování Automatizovaného systému monitorování kmitočtového spektra a následně naplňovat uzavřené dohody v nichž jsou specifikovány konkrétní podmínky spolupráce.**

Termín: 31. prosinec 2008.

Odpovědné orgány: Český telekomunikační úřad ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (Policie České republiky) a zpravodajskými službami České republiky.

Indikátory plnění: zahájení fungování systému, uzavřené dohody specifikující konkrétní podmínky spolupráce.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Český telekomunikační úřad pro potřeby dobudování Automatizovaného systému monitorování kmitočtového spektra alokuje ve svém rozpočtu pro rok 2008 částku 227 247 000,- Kč.

OBLAST 2:

OCHRANA OBYVATELSTVA, KRITICKÉ INFRASTRUKTURY A ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- *Oblast ochrany obyvatelstva, kritické infrastruktury a životního prostředí zahrnuje jak preventivní aktivity, tak odstraňování následků případných incidentů, pokud navzdory veškerým preventivním opatřením k teroristickému útoku dojde.*
- *Základním rámcem pro systémovou přípravu a vytváření nástrojů a zdrojů, zaměřených na snížení zdravotních následků při mimořádných událostech velkého rozsahu na území České republiky, zvláště v případě radiačního, chemického nebo biologického ohrožení, je "Koncepte krizové připravenosti zdravotnictví České republiky".*
- *Klíčovou platformou, připravenou na odstraňování následků možných teroristických útoků, ale i přírodních katastrof nebo průmyslových havárií, je integrovaný záchranný systém.*
- *Celé spektrum aktivit a opatření je zaměřeno na prevenci zneužití a k účinné reakci na případné teroristické útoky za použití chemických, biologických, radiologických látek a jaderných materiálů.⁹*
- *Mezi aktuální priority v oblasti ochrany kritické infrastruktury v České republice, zvláště zranitelné ze strany terorismu, patří například problematika pozemní přepravy nebezpečných látek, bezpečnost civilního letectví a boj proti kybernetickým hrozbám.*
- *Aktivity, týkající se ochrany a znovuzprovoznění hlavních síťových infrastruktur, jsou trvale monitorovány a řešeny v rámci Výboru pro civilní nouzové plánování (zejména viz dokument "Seznam subjektů kritické infrastruktury celostátního významu", schválený usnesením Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 21. března 2006 č. 244; respektive navazující dokument "Zpráva o stavu ochrany kritické infrastruktury").*
- *Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany obyvatelstva zahrnuje zejména aktivity vyplývající z členství České republiky v Evropské unii a Severoatlantické alianci. Jedná se zejména o účast států na Programu solidarity Evropské unie pro zvládání následků teroristických hrozeb a útoků, respektive na přípravě směrnic a minimálních standardů Severoatlantické aliance v popisované oblasti.*
- *Nedílnou součástí prověřování připravenosti složek integrovaného záchranného systému a orgánů krizového řízení na zvládání možných krizových situací je provádění cvičení, a to jak na úrovni vnitrostátní tak mezinárodní. Závěrem každého cvičení je důsledné vyhodnocení jeho průběhu. Jedině tak se docílí toho, že se zjištěné slabiny odhalí a následně překlenou.*
- *Úroveň připravenosti prvků systému ochrany obyvatelstva je v České republice srovnatelná s dalšími vyspělými zeměmi světa. V některých oblastech je Česká republika pro jiné země světa vzorem. Určité konkrétní aspekty problematiky, včetně investic, technických a organizačních řešení, ochrany konkrétních částí infrastruktury a komunikace s veřejností, však vyžadují další soustředěné úsilí.*

⁹ Problematika je podrobněji podchycena v dokumentu „Česká republika v boji proti terorismu“, zejména v kapitole 6 (Ochrana konkrétních skupin potenciálních cílů teroristického útoku) a 9 (Krizové řízení, integrovaný záchranný systém, a ochrana obyvatelstva).

2.1 Základem úsilí o zdokonalení kontrolní činnosti při přepravách vysoce rizikových nebezpečných věcí v České republice, včetně důrazu na oblast boje proti terorismu, je dokument "Dopravní politika České republiky pro léta 2005 - 2013". V daném kontextu je třeba **provést analýzu situace v oblasti bezpečnosti osob, majetku a životního prostředí při přepravách vysoce rizikových nebezpečných věcí v České republice a navrhnout konkrétní kroky v uvedené oblasti**. Cílem navrhovaných dalších kroků v uvedené oblasti bude mimo jiné zvýšení informovanosti Policie České republiky o přepravách rizikových materiálů po území České republiky a zhodnocení dostatečnosti mezinárodních norem pro silniční přepravu "ADR" a železniční přepravu "RID" z pohledu bezpečnostních rizik (stanovení povinnosti orgánům, odpovědným za povolení k nakládání s rizikovými komoditami, hlásit transporty tohoto zboží z České republiky do zahraničí a ze zahraničí do České republiky ve stanoveném předstihu i zpravodajským službám atd.).

Termín: 30. červen 2008 (předložení informace Bezpečnostní radě státu).

Odpovědné orgány: Ministerstvo dopravy, ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Ministerstvem financí (Generální ředitelství cel) a zpravodajskými službami České republiky.

Indikátory plnění: vytvoření analytických výstupů; návrhy dalších navazujících kroků.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu.

2.2 Trvale a v souladu se standardy relevantních mezinárodních organizací (Evropská unie, Evropská konference pro civilní letectví - ECAC, Mezinárodní organizace pro civilní letectví - ICAO) jsou plněny konkrétní úkoly, zaměřené na zefektivnění ochrany letišť v České republice. Rovněž byl novelizován zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, na jehož základě byla vydána prováděcí vyhláška č. 410/2006 Sb., pro oblast bezpečnosti civilního letectví. Nová právní úprava výrazným způsobem upřesňuje právní úpravu ochrany civilního letectví před protiprávními činy a stanoví přísné sankce za delikty, které mohou bezpečnost civilního letectví narušit. V návaznosti na tyto legislativní změny je třeba **zajistit vydání aktualizovaného Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví před protiprávními činy**, který by se stal základním rámcem pro koordinaci všech subjektů zapojených do aktivit ochrany civilního letectví v rámci České republiky a **provést zhodnocení praktických dopadů novely zákona o civilním letectví** (zejména části 8, věnované ochraně civilního letectví před protiprávními činy).

Termín: 30. leden 2008 – předložení materiálu k projednání Bezpečnostní radě státu (v návaznosti na proces v rámci Evropského parlamentu a Rady, kterým dojde k nahrazení nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2320/2002, kterým se stanoví společná pravidla v oblasti bezpečnosti civilního letectví).

Odpovědné orgány: Ministerstvo dopravy.

Indikátory plnění: vydání programu; provedení zhodnocení dopadů novely.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu.

2.3 Česká republika patří mezi země, kterým se nevyhýbají bezpečnostní incidenty v oblasti kybernetického prostoru. Ačkoli se zatím jednalo zejména o pokusy o zneužití internetového bankovníctví, nelze do budoucna vyloučit daleko závažnější a politicky motivované útoky, které by mohly zapříčinit velké škody a rovněž například oslabit důvěru veřejnosti v koncept e-Governmentu. Policejní kapacity, věnující se boji proti kybernetickým hrozbám, jsou plně vytíženy běžnou agendou (boj proti nedovolené pornografii, extremistické propagandě, porušování práv k duševnímu vlastnictví atd.) a postrádají lidské a technické rezervy, které by jim umožnily sledovat aktuální trendy, provádět výzkum nebo aktivní operace v kybernetickém prostředí. Z tohoto důvodu je třeba **vyvíjet komplexní činnost v oblasti boje proti kybernetickým hrozbám** (zejména s ohledem na spolupráci s akademickým sektorem a v rámci probíhajících projektů Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra).

Termín: 30. červen 2008 (rozhodnutí o harmonogramu dalších kroků, včetně vypracování návrhů na alokování finančních prostředků).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace), Ministerstvo obrany, zpravodajské služby České republiky, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: plnění dílčích úkolů v rámci projektu Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra; vytvoření Centra pro boj s kybernetickými hrozbami.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Pilotní kroky v dané oblasti jsou a budou plněny v rámci projektu Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra (projekt "Problematika kybernetických hrozeb z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky", cca 16 milionů Kč pro roky 2007-2010). Další vývoj a předložení případných požadavků na státní rozpočet (zejména v kapitole Ministerstva vnitra) závisí na postoji Bezpečnostní rady státu resp. vlády k materiálu "Analýza aktuální úrovně zajištění kybernetické bezpečnosti České republiky".

2.4 Na celou řadu již uskutečněných, respektive uskutečňovaných opatření, věnovaných zajištění bezpečnosti zastupitelských úřadů České republiky, včetně zaměstnanců zastupitelských úřadů a jejich rodinných příslušníků při mimořádné události v zemi jejich působení, je třeba navázat a **budovat systému reakce na konkrétní ohrožení občanů České republiky v zahraničí, jejich ochranu a záchranu**. Tento systém se skládá z řady aspektů:

- Propojení činnosti zainteresovaných operačních center na vnitrostátní úrovni (v rámci Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany aj.) a jejich provázání s operačními centry ostatních států Evropské unie a Evropské unie samotné.
- V daném kontextu je klíčová úloha Operačního a informačního centra Ministerstva zahraničních věcí, které právě v těchto případech soustřeďuje a vyhodnocuje konkrétní informace a na jejich základě navrhuje příslušná opatření (včetně aktivace krizových struktur Ministerstva zahraničních věcí a státu).
- Změny související "krizové" legislativy nebo vytvoření legislativy nové tak, aby bylo možné působit v zahraničí preventivně při předcházení ohrožení cílů, spojovaných s Českou republikou v zahraničí, stejně jako aplikovat záchranné mechanismy nejen na území České republiky, ale právě i v zahraničí. Současná legislativa tomu sice za splnění určitých podmínek nebrání, ale neřeší **financování** takových záchranných operací občanů České republiky (a jiných členských zemí Evropské unie), což se již několik let jeví jako klíčový problém.
- Zdokonalení systému vyrozumívání občanů České republiky v zahraničí o hrozícím nebo již existujícím riziku (propagace možnosti "zaregistrování se" před cestou do rizikové oblasti atd.).

Termín: trvale; kontrolní termín: 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo zahraničních věcí (koordinace).

Indikátory plnění: vytvoření nástroje pro registraci osob; zkušenosti s fungováním a praktickou využitelností takového nástroje v konkrétních situacích.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: bude upřesněno; nalezení finančního rámce pro plnění výše uvedených aktivit je samo o sobě chápáno jako dílčí úkol; konkrétně bude třeba v budoucnu řešit finanční krytí vysílání příslušníků Útvaru rychlého nasazení Policie České republiky k ochraně zastupitelských úřadů České republiky (v Iráku a v Afghánistánu).

2.5 Trvalou součástí protiteroristické agendy v České republice je zajištění včasného, odborného a koordinovaného informování veřejnosti v případě mimořádné události (včetně hrozby teroristickým útokem nebo uskutečněného teroristického útoku). Konkrétní aktivity v dané oblasti se zároveň pozitivně odrazí i v oblastech požární prevence, ochrany životního prostředí, zvládání přírodních katastrof a průmyslových nehod, nebo šíření povědomí o poskytování první pomoci.

V rámci České republiky již proběhla a probíhá řada kampaní, určených nejširší veřejnosti a popisujících náležité chování v konkrétních případech ohrožení. Do budoucna je nicméně třeba, prostřednictvím organizačních, vzdělávacích a mediálních aktivit, **překlenout rezervy, týkající se informování veřejnosti o ohrožení terorismem a dalšími formami masového narušení veřejného pořádku**. Obecně je třeba rovněž **řešit otázku úlohy hromadných informačních prostředků ("masmédií") při informování veřejnosti o teroristických aktivitách**. Jakékoli aktivity tohoto druhu musí probíhat odstupňovaně, za použití jiných postupů jak ve vztahu ke složkám integrovaného záchranného systému (viz navazující úkol č. 2.6), tak ve vztahu k nejširší veřejnosti, subjektům samosprávy a soukromým subjektům.

Termín: trvale; kontrolní termín: 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace), Ministerstvo zdravotnictví, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, případně další subjekty.

Indikátory plnění: vytvoření informačních a vzdělávacích materiálů, uskutečnění vzdělávacích a vysvětlujících akcí a kampaní; rozsah proškolených a informovaných osob; případné uzavřené dohody s konkrétními hromadnými informačními prostředky.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu (například rozpočet Státního úřadu pro jadernou bezpečnost: 20 000,- ročně)

2.6 Jedině řádně metodicky připravení policisté, hasiči a zdravotníci mohou poskytovat náležité informace širší veřejnosti a poradit jí vhodný postup v konkrétní situaci, související s ohrožením terorismem a dalšími formami masového narušení veřejného pořádku. Z tohoto důvodu je třeba:

- **vzdělávat příslušníky a personál základních složek integrovaného záchranného systému** (převážně se bude jednat o školení v typových činnostech integrovaného záchranného systému);
- **věnovat pozornost šíření existujících a připravovaných informací, se zvláštním důrazem na orgány místní samosprávy a soukromý sektor;**
- **šířit již existující metodiky, určené pro potenciálně zainteresovaný personál institucí, které se stávají, resp. mohou stávat adresáty telefonátů o uložení výbušniny nebo jiné nebezpečné látky (školy, nemocnice, letiště atd.);**¹⁰
- **v maximální míře využívat cvičení orgánů krizového řízení (na nadnárodní, celostátní i regionální úrovni), k procvičování zvládnutí aspektu komunikace s hromadnými informačními prostředky a nejširší veřejností.**

Termín: trvale; kontrolní termín: 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace), Ministerstvo zdravotnictví, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, krajské a obecní úřady, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: vytvoření konkrétních materiálů (manuály, skripta, letáky), uskutečnění vzdělávacích akcí; rozsah proškolených osob.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu (z toho například rozpočet Ministerstva vnitra, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky: 500 000,- Kč ročně; rozpočet Státního úřadu pro jadernou bezpečnost: 50 000,- ročně).

2.7 Po řadě linií je třeba **zintenzívnit spolupráci mezi veřejnými a soukromými subjekty v oblasti prevence a likvidace následků případných teroristických útoků.** Řada soukromých subjektů, které by se z vlastní iniciativy rády aktivněji zapojily do protiteroristické agendy, postrádají v rámci veřejné sféry jasného partnera, stanovené komunikační kanály, využitelnou metodiku. Konkrétní soukromé subjekty jsou v této oblasti ve vlastním zájmu iniciativní, zejména ve snaze ochránit své zákazníky, zaměstnance či provozovny před rizikem, hrozcím ze strany terorismu. Problematika je aktuálně sledována i po linii Evropské unie (snaha o výměnu "nejlepší praxe" při ochraně míst s koncentrací velkého množství osob, jako jsou supermarkety, restaurace, sportovní a kulturní akce atd.).

Zároveň je v tomto kontextu třeba **překlenout stav, kdy není provozovatelům/vlastníkům sítí kritické infrastruktury možné ukládat vytváření bezpečnostních plánů a stanovení kontaktních osob pro komunikaci s bezpečnostními složkami státu.**¹¹

Termín: trvale; kontrolní termín: 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace), krajské a obecní úřady, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: uskutečněné vzdělávací akce; vypracovaná metodika atd.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu; existuje potenciál materiálního přispění zainteresovaných soukromých subjektů.

¹⁰ Např. viz: "Informace o realizaci opatření k prohloubení znalostí postupů v případě vzniku a řešení výhrůžek, včetně způsobů předávání informací odpovědnými pracovníky v systému krizového řízení České republiky" (PO-129/PLA-2005).

¹¹ Implementace Strategie a Akčního plánu boje proti terorismu (15411/2007)

2.8 Přípravovaná reforma policie předpokládá využívání několika komplexních informačních systémů, které budou při odpovídajícím uživatelském komfortu zajišťovat veškeré potřebné informace pro výkon služby. S těmito informacemi je přitom třeba dále intenzivně pracovat. Jedním z klíčových aspektů takové činnosti je prostorové lokalizování získaných informací (zobrazení v geografických produktech, včetně dynamické vizualizace). Jak v případě preventivního působení (např. aktuální informace o přepravě nebezpečných látek), tak i v případě již vyvstalé mimořádné události (např. šíření nebezpečné látky) je potřebná vzájemná spolupráce a propojení jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. To s sebou přináší nutnost **zavést a využívat geografický informační systém (GIS) v rámci Policie České republiky, vzájemně sjednotit geografické produkty i prostředí pro práci s daty a zajistit oboustranné informační služby jiným subjektům** (např. informování o průběhu řešení mimořádné události, společném zásahu apod.). Jako vhodné se jeví i sdílení informací o pohybu a směřování zasahujících vozidel. Účelem tohoto procesu je i snaha o policejní práci orientovanou na službu veřejnosti (community policing) a poskytování konkrétních dat zástupcům místní správy a samosprávy jako efektivní nástroj pro zajišťování veřejného pořádku v obci, včetně spolupráce státní a obecní policie.¹²

Termín: pilotní analytická a realizační etapa (do konce roku 2009); navazující proces bude upřesněn do konce roku 2008.

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (Policie České republiky).

Indikátory plnění: dokončené analytické studie; získané a pořízené zařízení (software, hardware); uskutečněné technické a organizační kroky.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí:¹³

- akademické subjekty (Masarykova universita Brno, Vysoká škola báňská) vytváří z vlastních zdrojů, resp. za použití grantů ze zdrojů Evropské unie, analytické studie k tématu;
- Policie České republiky získá část software zdarma (od Hasičského záchranného sboru České republiky a Armády České republiky);
- vlastní investice na nákup hardware se do konce roku 2009 odhadují na 2 až 5 milionů Kč (z rozpočtu Ministerstva vnitra resp. Policie České republiky);
- další specifikace nákladů na plnění úkolu (výběrová řízení atd.) bude zřejmá do konce roku 2008.

2.9 Výzkum a vývoj v oblasti zjišťování, vyhodnocování a využívání údajů o chemické, biologické a radiační situaci je nedílnou součástí systému ochrany obyvatelstva před účinky nebezpečných látek. Nezbytnými podklady pro ochranu obyvatelstva jsou přitom též předpovědi šíření nebezpečných látek. Z tohoto důvodu je třeba **podpořit výzkum v oblasti modelování šíření nebezpečných látek v atmosféře**.

Termín: trvale; kontrolní termín: 31. prosince 2008.

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky), Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo životního prostředí (Český hydrometeorologický úřad), případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění: konkrétní výzkumné projekty a výstupy z nich.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: předpokládá se plnění úkolu v rámci schváleného rozpočtu (z toho například cca 1 milion Kč na rok 2008 v rámci Bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra).

¹² Možný postup k dosažení vhodného řešení je především spatřován v alternativním využití operačních středisek a krajských pracovišť krizového řízení, která by měla být připojena do Informačního systému krizového řízení, který v sobě zahrnuje i podporu geografického informačního systému integrovaného záchranného systému.

¹³ Viz dokument "Úkoly nezbytné k zavedení geografických produktů u Policie České republiky". Ve znění úkolů z rozkazu policejního prezidenta č. 36 ze dne 20. března 2007" (PPR-161-7/SKR-2007).

OBLAST 3:

PREVENCE VZNIKU UZAVŘENÝCH PŘÍSTĚHOVALECKÝCH KOMUNIT A RADIKALIZACE JEJICH ČLENŮ

- Vytváření podmínek k dosažení společenského konsensu při soužití domácí ("starousedlé") a přistěhované populace je klíčovým prvkem zajišťování stability státu. Základem takového úsilí je výchova k mezikulturní komunikaci, k pochopení odlišností jiných kultur a k vědomí, že kultura každé komunity žijící na území státu je obohacením společnosti jako celku.¹⁴
- Integraci není možné chápat jako synonymum pro asimilaci, ale jako proces, vyžadující vzájemnou toleranci a pochopení zvyklostí, náboženství a kultury, při plném respektování základů právního řádu České republiky.
- Úspěšná integrace dlouhodobě usídlených cizinců představuje nejlepší prevenci vzniku etnických, národnostních, náboženských či kulturních konfliktů, ke kterým může v důsledku migračních pohybů v České republice docházet. Právě takovéto projevy, jak naznačují zahraniční zkušenosti, mohou v extrémních případech vyústit až do aktů terorismu, připravovaných či spáchaných členy přistěhovaleckých komunit.
- Pokračují aktivity, zaměřené na integraci cizinců, stejně jako snahy o omezení negativního sociálního vývoje, přispívajícího k rozvoji terorismu a extremismu (boj proti nezaměstnanosti; opatření proti sociálnímu vyloučení a všem formám diskriminace).
- Koncepční úsilí v oblasti integrace cizinců a ochrany politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv imigrantů v České republice je od roku 1999 koordinováno v souladu se závěry dokumentu "**Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky**" a od roku 2006 v souladu s opatřeními aktualizované Koncepce integrace cizinců.
- Konečným cílem daných aktivit je přiblížení postavení cizinců, usazených na území České republiky, právnímu postavení občanů České republiky a posilování principu rovného přístupu k cizincům v oblasti zaměstnání, podnikání, sociálního zabezpečení, vzdělávání, zdravotní péče a bydlení
- Každé z ministerstev pravidelně aktualizuje vlastní **Plán integrační politiky**, obsahující i návrh legislativních a praktických opatření, souvisejících s problematikou integrace cizinců.
- Celou řadu projektů, zaměřených na integraci cizinců, realizují také kraje, obce a nevládní neziskové organizace.
- Aktivity v uvedené oblasti zahrnují jak všeobecnou rovinu (oblast integrace cizinců v rámci České republiky), tak rovinu užší (prevence radikalizace osob z uzavřených přistěhovaleckých komunit)¹⁵.
- Téma prevence radikalizace osob z uzavřených přistěhovaleckých komunit rovněž souvisí s preventivně orientovanou policejní prací ve vztahu k menšinám a komunitám cizinců, shrnutou v dokumentu "**Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období 2006 – 2007**". Strategie vymezuje prostor pro dílčí projekty na místní úrovni, zaměřené na práci s konkrétními menšinovými společenstvími.
- Aktuální výzvou pro Českou republikou je v této souvislosti její **vstup do Schengenského prostoru**, který může být doprovázen rozrůstáním zahraničních (imigrantských, cizineckých) komunit na jejím území.

¹⁴ Více o této problematice je uvedeno v dokumentu "Česká republika v boji proti terorismu" (kapitola 10: Celní, migrační a azylová oblast).

¹⁵ "Uzavřenou" přistěhovaleckou komunitou se pro potřeby tohoto dokumentu rozumí komunita, která se programově izoluje od "většinového" prostředí ve společnosti, vytváří paralelní struktury, umožňující dosavadním i novým přistěhovalcům existenci plně v takovém subkulturním prostředí, bez nutnosti hlubších kontaktů se zbytkem společnosti. taková subkultura je zpravidla priori neprůhledná pro bezpečnostní složky (kriminální jednání se v takové subkultuře obtížně odhaluje a objasňuje).

3.1 Na základě zjištěných požadavků policejních a zpravodajských složek, je nutné **překlenout aktuální rezervy bezpečnostních složek v oblasti personálního pokrytí agendy konfrontace s kriminogenním potenciálem uzavřených přistěhovaleckých (jinojazyčných) komunit** (s důrazem na specializované vzdělání zainteresovaných expertů atd.). Pro tento účel je třeba **zmapovat a rozvíjet potenciál spolupráce mezi bezpečnostní komunitou a konkrétními vzdělávacími institucemi v České republice**. Na zjištění příslušných požadavků bezpečnostních složek a zjištění kapacit vzdělávacích institucí budou navazovat konkrétní aktivity, jako programy jazykového vzdělávání, jiné druhy školení či další formy zapojení vzdělávacích institucí do konkrétních projektů.¹⁶

Termín: trvale, kontrolní termín 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, zpravodajské služby České republiky, případně další zainteresované subjekty.

Indikátory plnění (například): počet nových přijatých expertů; počet provedených vzdělávacích kursů, počet proškolených osob.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Jedná se o následující existující a potenciální prostředky a zdroje (například):

- Bezpečnostní výzkum Ministerstva vnitra, projekt "Překlenutí jazykové bariéry" (celkem 12 100 000 Kč pro léta 2007-2010);
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, priorita "Veřejná správa a veřejné služby", projekt "Vzdělávací a doškolovací aktivity související s kybernetickými hrozbami (možný rozsah pro rok 2008: 4 302 900,- Kč ze státního rozpočtu + finance ze strukturálních fondů Evropské unie, 24 383 100,- Kč).
- Zpravodajské služby České republiky danou oblast řeší v rámci schváleného rozpočtu.

3.2 Zahraniční zkušenosti dokazují, že klíčovým nástrojem prevence vytváření ghatt (uzavřených sociálně vyloučených komunit) a procesu radikalizace některých jejich obyvatel je aktivní komunikace bezpečnostních složek s orgány regionální a místní samosprávy. Z tohoto důvodu je nezbytné **rozvíjet postupy šíření informací** (školení, distribuce informačních materiálů atd.) **o bezpečnostních rizicích, spojených se vznikem uzavřených přistěhovaleckých komunit v konkrétních regionech a lokalitách, přímo určených pro konkrétní samosprávné orgány.**

Termín: trvale, kontrolní termín 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, zpravodajské služby České republiky, krajské a obecní úřady, případně další zainteresované subjekty

Indikátory plnění: uskutečněné vzdělávací a diskusní akce, publikace informačních materiálů.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: cca 1 milionu Kč ročně.

Tyto prostředky budou uvolněny ze státního rozpočtu (zejména z prostředků vyčleněných na podporu integrace cizinců), případně mohou být čerpány z Evropské unie.

3.3 Na základě zahraničních zkušeností a osvědčených postupů je třeba **řešit konkrétní aspekty, související s tématem prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členům, například:**

- Prohloubení komunikace a navázání trvalejších "součinnostních" vztahů orgánů veřejné správy s představiteli konkrétních přistěhovaleckých či náboženských komunit, a to jak na "celostátní" tak na regionální či komunální úrovni.
- Do aktivit, týkajících se prevence terorismu, intenzivněji zapojit nevládní neziskové organizace, aktivní oblasti práce s cizinci resp. imigranty, a využít jejich zkušenosti (boj proti jejich sociálnímu vyloučení, zvládání získávání prostředků z rozpočtu Evropské unie).

¹⁶ Tento úkol je úzce propojen, respektive se může překrývat, s úkolem č. 1.8 (Zahájit vzdělávací program, věnovaný tématu rizik, spojených s terorismem a extremismem, určený pro střední a nižší policejní management).

- Formou pilotních aktivit nastolit téma prevence příklonu k extremismu či terorismu ve věznicích.¹⁷
- Sledování přeshraničních toků financí, zneužitelných k teroristické činnosti a uskutečňovaných prostřednictvím tzv. "neformálních" metod, respektive v rámci konkrétních národnostních komunit.
- Aktivity zaměřené na monitoring obsahu, zveřejňovaného na Internetu (zejména co se týče obsahu v tzv. "exotických jazycích") – viz rovněž úkol č. 2.7).

Termín: trvale, kontrolní termín 31. prosince každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti (v rámci věcné působnosti Vězeňské služby České republiky), zpravodajské služby České republiky, případně další zainteresované subjekty (dle jejich věcné působnosti).

Indikátory plnění: uskutečněné výzkumné projekty; publikace informačních materiálů, uskutečněné vzdělávací a diskusní akce.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: cca 1,5 milionu Kč ročně.

Tyto prostředky budou uvolněny ze státního rozpočtu (zejména z prostředků vyčleněných na podporu integrace cizinců), případně mohou být spolufinancovány Evropskou unií.

3.4 V letech 2006 – 2007 proběhl výzkumný projekt Ministerstva vnitra, nazvaný "Výzkum integračního procesu muslimské komunity na území České republiky". Z jeho závěrů je zřejmá potřeba na tento výzkum navázat a **uskutečňovat další tematické výzkumné projekty, zaměřené na získávání informací o procesu integrace cizinců do společnosti v České republice** (analýza konkrétních přistěhovaleckých komunit, jejich vazeb na region původu, zjišťování případných překážek, s nimiž se potýkají v rámci integračního procesu).

Kontrolní termín: trvale, kontrolní termín 31. prosinec každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace).

Indikátory plnění: uskutečněné výzkumné projekty; publikace informačních materiálů, uskutečněné vzdělávací a diskusní akce.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: cca 1 milion Kč ročně.

Tyto prostředky budou uvolněny ze státního rozpočtu (zejména z prostředků vyčleněných na podporu integrace cizinců), případně mohou být spolufinancovány Evropskou unií.

3.5 Bezodkladně je rovněž třeba **promítat do praxe závěry a doporučení, vyplývající z dosud uspořádaných domácích i mezinárodních výzkumných aktivit, souvisejících s prevencí příklonu členů přistěhovaleckých komunit k extremismu a terorismu.**

Kontrolní termín: trvale, kontrolní termín 31. prosinec každého roku (počínaje rokem 2008).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (koordinace).

Indikátory plnění: implementovaná doporučení, související s prevencí příklonu přistěhovaleckých komunit v České republice k extremismu a terorismu; uskutečněné výzkumné projekty; publikace informačních materiálů; uskutečněné vzdělávací a diskusní akce.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: cca 2 miliony Kč ročně.

Tyto prostředky budou uvolněny ze státního rozpočtu (zejména z prostředků vyčleněných na podporu integrace cizinců), případně mohou být spolufinancovány Evropskou unií.

¹⁷ Vzhledem k zahraničním zkušenostem a prvotním operativním poznatkům je možné konstatovat, že právě věznicí bývají významným místem pro radikalizaci a rekrutování.

OBLAST 4:

ZAHRANIČNĚ-POLITICKÉ SMĚŘOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI BOJE PROTI TERORISMU

- *Zahraničně-politické působení je nedílnou součástí úsilí České republiky v oblasti prevence a potlačování terorismu. Aktivity státu v dané oblasti jsou jak výrazem solidarity s ostatními členy světového společenství, tak zásadním příspěvkem ke zvýšení bezpečnosti České republiky.*
- *Česká republika se podílí i na úsilí relevantních mezinárodních organizací, zabývajících se konkrétními aspekty boje proti terorismu.*
- *Svým vstupem do **Evropské unie** v roce 2004 se Česká republika zavázala plně se podílet na všech aktivitách, které v souvislosti s bojem proti terorismu v Unii probíhají. Boj proti terorismu je v unijním kontextu agendou průřezovou, která se do určité míry promítá do většiny aspektů evropské integrace. Ve většině případů se jedná o kroky, obsažené v dokumentech, jejichž obsah je pro Českou republiku závazný (Evropská protiteroristická strategie, Akční plán pro boj s terorismem, Evropská bezpečnostní strategie, Haagský program a další). Proto nejsou dané úkoly duplicitně uváděny v textu Národního akčního plánu boje proti terorismu, ale jsou zmíněny v preambulární části dokumentu, nazvané „Mezinárodní kontext protiteroristického úsilí České republiky“.*
- *Česká republika, v souladu se svými spojeneckými závazky, trvale sleduje a vyhodnocuje dynamicky se vyvíjející mezinárodně-politickou situaci, s cílem hledat cesty, jak podle svých možností podpořit mezinárodní protiteroristické úsilí **formou účasti na zahraničních misích vojenského i nevojenského charakteru**, s cílem je posílení stability v pokonfliktních oblastech.*
- *Česká republika za nedílnou součást komplexního pojetí boje proti terorismu považuje **poskytování humanitární a rozvojové pomoci**, na které se kromě veřejného sektoru významně podílejí i soukromé subjekty a nevládní organizace. Toto úsilí je motivováno snahou o zmírnění negativních dopadů hospodářských, sociálních, kulturních a náboženských rozdílů mezi obyvateli jednotlivých částí světa, které mohou být identifikovány jako faktory přispívající k nárůstu terorismu. Přitom je třeba poznamenat, že **Česká republika vydává na zahraniční rozvojovou pomoc nejvyšší podíl hrubého domácího produktu ze všech tzv. „nových“ členských zemí Evropské unie.***

4.1 Ačkoli je Česká republika smluvní stranou všech třinácti universálních protiteroristických úmluv a protokolů, otázkou zůstává účinné provádění závazků, které jsou obsahem některých z nich (stejně jako obsahem konkrétních rámcových rozhodnutí Evropské unie, harmonizujících určité oblasti trestního práva hmotného).¹⁸ Z tohoto důvodu je v České republice připravováno **zavést systém správní odpovědnosti právnických osob za jednání postihovaná podle mezinárodních úmluv.**¹⁹ Účelem takové právní úpravy bude rovněž provádění závazků, plynoucích z instrumentů, týkajících se boje proti organizovanému zločinu a korupci.

Kontrolní termín: 30. červen 2008.

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti.

Indikátory plnění: zavedení systému odpovědnosti právnických osob; praktické zkušenosti s jeho uplatňováním.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

4.2 V rámci České republiky je třeba **dokončit vnitrostátní ratifikační proces změny Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů**, otevřený k přístupu 8. července 2005.

Termín: 30. červen 2008.

Odpovědný orgán: Státní úřad pro jadernou bezpečnost.

Indikátory plnění: dokončení ratifikačního procesu; vstup instrumentu pro Českou republiku v platnost.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

4.3 Před Českou republikou, jako stranou Evropské úmluvy o potlačování terorismu, stojí úkol **ratifikovat další protiteroristický instrument Rady Evropy, kterým je Protokol, měnící Evropskou úmluvu o potlačování terorismu** (otevřený k podpisu 15. května 2003 a Českou republikou podepsaný 27. listopadu 2007, na základě usnesení vlády ze dne 10. října 2007 č. 1135). Protokol vstoupí v platnost až po podpisu a ratifikaci všemi signatáři Evropské úmluvy o potlačování terorismu.²⁰

Termín: 31. prosinec 2008 (orientační termín, v návaznosti na postup ratifikačního procesu v ostatních smluvních stranách Evropské úmluvy o potlačování terorismu).

Odpovědný orgán: Ministerstvo zahraničních věcí.

Indikátory plnění: dokončení ratifikačního procesu; vstup instrumentu pro Českou republiku v platnost.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

¹⁸ Například **Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu** 2002/475/SVV (které je ze strany České republiky plně implementováno, právě s výjimkou ustanovení o odpovědnosti právnických osob).

¹⁹ Za základní východisko uvedených prací by bylo možné pokládat v minulosti zamítnutý návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, pochopitelně ve výrazně pozměněné podobě (srov. tisk 745 Poslanecké sněmovny - volební období 2002 - 2006).

²⁰ S ohledem na skutečnost, že z věcného hlediska předmětný Protokol nepředstavuje pro oblast boje proti terorismu příliš velký praktický přínos, a že k němu Česká republika přistupuje zejména z mezinárodně-politických důvodů, je třeba před ratifikací vyhodnotit výhrady tzv. politických trestných činů, učiněné ostatními smluvními stranami podle článku 12 Protokolu. Takové výhrady Protokol připouští i ve vztahu k úmluvám Organizace spojených národů, které zavádějí určité teroristické trestné činy jako trestné činy depolitizované, čímž je Protokol s kvalitnější a univerzálnější úpravou na úrovni Organizace spojených národů v rozporu. Teprve na základě takového vyhodnocení bude vhodné v rámci České republiky rozhodnout, zda k ratifikaci Protokolu skutečně přistoupit.

4.4 Je třeba, aby Česká republika přistoupila k dalším instrumentům Rady Evropy, jimiž jsou **Úmluva o prevenci terorismu** (otevřená k podpisu dne 16. května 2005) a **Úmluva o financování terorismu, praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti** (otevřená k podpisu dne 16. května 2005). V případě obou instrumentů sehrává roli nutnost **vyřešení otázky odpovědnosti právnických osob**.

Termín: V návaznosti na zavedení odpovědnosti právnických osob (**viz úkol 4.1**).

Odpovědné orgány: Ministerstvo vnitra (Úmluva o prevenci terorismu) a Ministerstvo spravedlnosti (Úmluva o financování terorismu, praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti).

Indikátory plnění: dokončení ratifikačního procesu; vstup instrumentu pro Českou republiku v platnost.

Odhad výše a zdrojů finančních prostředků, které s plněním úkolu souvisí: Nepředpokládá se žádný dodatečný náklad, splnění úkolu bude uskutečněno v rámci schváleného rozpočtu.

NÁRODNÍ AKČNÍ PLÁN BOJE PROTI TERORISMU: ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

Co je dokument Národní akční plán boje proti terorismu?

Národní akční plán boje proti terorismu je klíčový veřejně přístupný dokument, který definuje základní úkoly, které je v rámci České republiky třeba splnit, aby se zvýšila připravenost země k reakci na možnost teroristického útoku proti jejím zájmům doma i ve světě. Zároveň tento text představuje jasnou deklaraci země o schopnostech dostát svým závazkům, které vyplývají z jejího členství v Severoatlantické alianci a Evropské unii a z její angažovanosti ve většině mezinárodních organizací, které jsou oporou světového řádu na počátku XXI. století.

Je Národní akční plán boje proti terorismu jednorázovým dokumentem, s časově omezenou platností?

Národní akční plán boje proti terorismu postihuje nejenom aktuální vývoj situace v zemi a ve světě, ale je základním programovým dokumentem, který bude vláda České republiky v závislosti na vývoji v oblasti boje proti terorismu a přijímaných vnitropolitických opatření dle potřeby aktualizovat.

Jedná se o specificky domácí záležitost, nebo jsou podobné dokumenty vytvářeny i jinde ve světě?

Vzorem pro vytvoření materiálu byl dokument "Usnesení a akční plán mimořádného zasedání Evropské rady", zveřejněný dne 21. září 2001 v Bruselu. Jeho text navazoval na "Společné euro-americké ministerské prohlášení o boji proti terorismu", přijaté, rovněž v Bruselu, 20. září 2001.

Rozpracováním jejich obsahu byla tzv. "Road Map" Rady Evropské unie ze dne 17. října 2001, obsahující řadu konkrétních doporučení. Tento text se stal modelem, podle kterého vznikly akční plány některých jednotlivých zemí EU, včetně kandidátských států (například Maďarska). Po teroristických útocích v Madridu v roce 2004 byla "Road Map" přeměněna v Akční plán Rady Evropské unie proti terorismu, respektive Evropskou protiteroristickou strategii, tedy dokumenty, které jsou aktualizovány nejméně jednou za půl roku, tedy během každého předsednictví Evropské unie.

Přitom je třeba zdůraznit, že ne všechny jednotlivé země Unie své Akční plány vytvářejí. Řada z nich se spokojila s implementováním souhrnného unijního protiteroristického Akčního plánu, respektive Protiteroristické strategie Evropské unie.

Ani evropské dokumenty nejsou jedinými protiteroristickými akčními plány na světě. Už od roku 2000 existuje protiteroristický akční plán Společenství nezávislých států. Existují periodicky se obnovující nebo až po 11. září 2001 vytvořené protiteroristické akční plány mnoha mezinárodních organizací (Euroatlantická rada partnerství, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě atd.). Jejich forma a zpracovanost se přitom značně liší.

Dalšími dokumenty, které se zabývají problematikou vyhodnocování opatření v oblasti boje proti mezinárodnímu terorismu, jsou zprávy České republiky k naplňování závazků vyplývajících z rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů č. 1373 (2001) k boji proti mezinárodnímu terorismu.

Jaký byl časový harmonogram práce na Národním akčním plánu boje proti terorismu?

Okamžitě po 11. září 2001 byly v rámci Ministerstva vnitra zahájeny analytické práce, mapující opatření, která byla prováděna v rámci aktuální protiteroristické kampaně doma i ve světě.

Dne 25. září 2001 Bezpečnostní rada státu usnesením č. 208/D uložila ministru vnitra úkol vyhodnotit "Společné euro-americké ministerské prohlášení o boji proti terorismu" (dále jen "Prohlášení"), přijaté v Bruselu dne 20. září 2001. Zároveň se ukázalo nutné vyhodnotit i "Usnesení a akční plán mimořádného zasedání Evropské rady" (dále jen "Usnesení") ze dne 21. září 2001, které je praktickou konkretizací výše uvedeného "Prohlášení".

Dne 27. září 2001 se ministr vnitra na jednání Ústředního krizového štábu zavázal, že analýzu výše uvedeného "Prohlášení" a "Usnesení" připraví do příštího zasedání Ústředního krizového štábu, tedy do dne 5. října 2001. Tento úkol byl splněn (výsledkem byl nepublikovaný text "Analýza důsledků "Společného euro-amerického ministerského prohlášení o boji proti terorismu" ze dne 20. září 2001 a "Usnesení a akčního plánu mimořádného zasedání Evropské rady" ze dne 21. září 2001 pro Českou republiku".

Ve druhé fázi Ministerstvo vnitra vypracovávalo v meziresortní součinnosti analýzu k témuž tématu. Získané podklady byly do konce roku 2001 zapracovány do dokumentu **”Vyhodnocení připravenosti České republiky plnit úkoly, vyplývající ze ”Společného euro-amerického ministerského prohlášení o boji proti terorismu” z 20. září 2001 a ”Usnesení a akčního plánu mimořádného zasedání Evropské rady” z 21. září 2001”** (dále jen ”Vyhodnocení”).

Usnesením č. 1364 ze dne 19. prosince 2001 vláda uložila ministru vnitra úkol zpracovat a do konce března 2002 předložit **”Národní akční plán České republiky boje proti terorismu”**. Bezprostředním východiskem pro jeho strukturu byl právě text **”Vyhodnocení”**, který byl do Národního akčního plánu beze zbytku zapracován. V dalším období prošel Národní akční plán vnitroresortním a meziresortním připomínkovým řízením a jeho obsah byl konzultován s řadou odborníků a průběžně aktualizován v souvislosti s vývojem ve světě.

Při přípravě, vyhodnocování a aktualizaci Národního akčního plánu bylo zapotřebí důkladně analyzovat příslušné mezinárodní dokumenty a legislativní úpravu, zpracovat množství podkladového materiálu ze široké škály oblastí, projednat řadu multidisciplinárních opatření na meziresortní úrovni, stanovit termíny a gesce u jednotlivých opatření, způsob jejich financování a vyřešit případné rozpory. Zároveň byl Národní akční plán průběžně aktualizován v závislosti na mezinárodním dění. Vznikl tak komplexní materiál, zahrnující řadu oblastí, souvisejících s bojem proti terorismu. **Vláda České republiky schválila Národní akční plán boje proti terorismu svým usnesením ze dne 10. dubna 2002 č. 385.**

- První aktualizací procesu dokumentu se vztahuje k datu 31. prosince 2002 a jeho výsledkem je **”Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro rok 2003”**, který byl přijat usnesením vlády ze dne 14. dubna 2003 č. 361.
- Druhý aktualizací procesu dokumentu se vztahuje k datu 31. prosince 2003 a jeho výsledkem je **”Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro rok 2004”**, který byl přijat usnesením vlády ze dne 19. května 2004 č. 479.
- Výsledkem třetího aktualizací procesu dokumentu je **”Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2005 – 2007”**, který byl přijat usnesením vlády ze dne 16. listopadu 2005 č. 1466.
- Výsledkem čtvrtého aktualizací procesu dokumentu je **”Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009”**, který byl přijat usnesením vlády ze dne 11. února 2008 č. 129.

Kdo je autorem textu Národního akčního plánu boje proti terorismu?

Koordinátorem aktivit, souvisejících s přípravou, vyhodnocením a každoroční aktualizací Národního akčního plánu boje proti terorismu je odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.

Jak vyznívá srovnání Národního akčního plánu boje proti terorismu s obdobnými zahraničními dokumenty?

Jednotlivé země - pokud vůbec akční plány boje proti terorismu vytvářely - volily rozsah a intenzitu opatření podle řady faktorů (své velikosti, lidnatosti, geostrategické polohy, odhadovaného rizika, míry svého zapojení do aktuální fáze celosvětového protiteroristického úsilí atd.).

Některé akční plány byly pojaty velmi obecně, spíše než o akční plány se jedná o souhrny vizí. Obecnost dokumentů Evropské unie vyplývá z podstaty nadstátu, který musí sladit zájmy řady členských zemí.

Ve srovnání s jinými protiteroristickými akčními plány je Národní akční plán boje proti terorismu, vytvářený v rámci České republiky patrně nejkompexnějším dokumentem, který v tomto ohledu zatím vznikl. Velké uznání Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu (a vůbec celému protiteroristickému úsilí České republiky) vyjádřili členové **”protiteroristické”** hodnotící mise Rady Evropské unie, kteří Českou republiku navštívili v listopadu 2004.

Lze tvrdit, že bez mezinárodního tlaku by Národní akční plán boje proti terorismu nevznikl?

Již od roku 2000 v rámci Ministerstva vnitra vznikala utajovaný koncepční materiál, věnující se problematice terorismu. Je jím **”Studie připravenosti České republiky na řešení hrozby teroristických útoků”**. Vývoj událostí po 11. září 2001 práci v tomto ohledu značně urychlil a zintenzívnil. Aktuální situace si přitom vyžádala přehodnocení některých dosud plánovaných kroků a jejich úzkou koordinaci s kroky, probíhajícími jinde ve světě, zejména v zemích Evropské unie. Tento materiál byl jedním z výchozích podkladů pro vytvoření Národního akčního plánu boje proti terorismu.

Bez událostí ze dne 11. září 2001 by materiál, který by byl obdobou Národního akčního plánu boje proti terorismu, s největší pravděpodobností vznikl pomaleji, byl by jinak strukturován, jinak by se jmenoval a byl by patrně zcela neveřejný, ale rozhodně by se bez něj Česká republika v dlouhodobém horizontu neobešla. V takovémto rozsahu a hloubce nemá Národní akční plán boje proti terorismu jako otevřený materiál v České republice v oblasti boje proti terorismu precedent.

Nejedná se o naprosto zbytečné kroky, protože České republice žádné nebezpečí ze strany mezinárodního terorismu nehrozí?

Bylo by chybou se domnívat, že Česká republika je “cílem útoků všech teroristických skupin světa”, stejně jako věřit, že jakákoli nebezpečí se tomuto státu vyhnou. Česká republika je v současné protiteroristické kampani natolik zaangažována, že toto riziko nelze v žádném ohledu bagatelizovat.

Nehrozí, že Národní akční plán boje proti terorismu (a protiteroristická opatření jako taková) lze zneužít jako nástroj pro omezení občanských práv a svobod?

Českou republiku rozhodně nelze považovat za zemi, která by chtěla protiteroristická opatření zneužít pro drakonické omezení osobních svobod svých občanů. Národní akční plán boje proti terorismu sám prošel řadou připomínkových míst, což mimo jiné zaručilo legislativní soulad navrhovaných opatření se závazky v oblasti ochrany lidských práv a svobod, jimiž je Česká republika vázána.

Rozhodně jsme si vědomi nutnosti vyváženého postupu v některých citlivých otázkách. Naprosté bezpečí je, navzdory jakkoli důkladným bezpečnostním opatřením, fikcí.

Veškerá protiteroristická opatření, ke kterým je v České republice přistupováno, jsou koncipována s respektem k ochraně lidských práv a svobod. Každé jednotlivé opatření, uvedené v Národním akčním plánu boje proti terorismu, klade důraz na vyváženost dvou stěžejních hodnot, kterými je bezpečí a svoboda jednotlivce.

Co je nutné si rovněž primárně uvědomit je ten fakt, že k omezování základních lidských práv a svobod dochází ze strany osob páchajících trestnou činnost, dopouštějících se teroristického jednání. Případné postupy bezpečnostních sborů pak v reakci na to musí vést k předcházení, případně eliminaci takového jednání.

Konkrétně navrhovaná upřesnění stávajících oprávnění zpravodajských služeb a Policie České republiky jsou koncipována tak, aby byly tyto schopny účinně bojovat proti hrozbám mezinárodního terorismu, reagovat na podněty a žádosti příslušných zahraničních orgánů a byly tak rovnocennými a účinnými partnery, při současném dodržení respektu k Ústavou zaručovaným právům a svobodám. Doplnění či navrhované zpřesnění oprávnění bezpečnostních sborů je nutné chápat jako úměrné přizpůsobení možností postupů příslušných orgánů proti neustále se vyvíjejícím postupům zločinců, teroristů. Stejně jako se vyvíjí technologie a postupy těch, jež zákon a základní lidská práva a svobody porušují, musí se vyvíjet i možnosti a postupy těch, jež je mají chránit.

Národní akční plán boje proti terorismu – Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009

Editor: Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.

Vydalo Ministerstvo vnitra České republiky
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

Praha 2008